

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2022-2023

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Monika Macháčková

Role sociálního pracovníka jako vzdělavatele pracovníků
v sociálních službách od roku 1918 s ohledem na pobytové
sociální služby pro seniory

Praha 2023

Vedoucí bakalářské práce: doc. PhDr. Petr Sak Csc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

**BACHELOR / MASTER COMBINED (PART TIME) / FULL-TIME
STUDIES**

2022-2023

(stejně jako v české verzi - typ a forma studia na jeden řádek, akademické roky studia na druhý řádek)

BACHELOR THESIS/DIPLOMA THESIS

Name and surname

Title

Prague 2023

The Bachelor/Diploma Thesis Work Supervisor: doc.PhDr.Petr Sak
CsC.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská/diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval(a) samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal(a), v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Jméno autorka(y)

vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji

.....

(není povinným textem, poděkování vedoucímu práce, případně konzultantům, nikoliv členům rodiny za podporu, uvádí se plná jména uvedených osob včetně akademických titulů)

Annotation

Keywords

(abecedně řazeno v anglickém překladu)

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 HISTORIE VZNIKU SOCIÁLNÍ PRÁCE A VZDĚLÁVÁNÍ SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ A PRACOVNÍKŮ V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH OD ROKU 1918-2006.....	10
2 ROK 2006 AŽ SOUČASNOST. ZÁKON O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH 108/2006 SB.	24
3 NÁPLŇ PRÁCE SOCIÁLNÍHO PRACOVNÍKA A PRACOVNÍKA V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH.....	31
PRAKTICKÁ ČÁST	33
4 NADPIS ČTVRTÉ KAPITOLY	33
4.1 Nadpis první podkapitoly.....	33
4.2 Nadpis druhé podkapitoly	33
4.2.1 Nadpis první podkapitoly druhé úrovně.....	33
5 NADPIS PÁTÉ KAPITOLY	34
6 NADPIS ŠESTÉ KAPITOLY	35

ZÁVĚR	36
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	37
SEZNAM ZKRATEK	39
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	40
SEZNAM PŘÍLOH.....	41

ÚVOD

Xxxxx xxxxx xxxxx xxxxx xxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxx xxxxx
xxx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxx x xxx xx x x x xxx
x xx xxxxxxx xxx xxx xxx xxxxxx xxxxx xx xx x x xxx xxx xxx xxxxx xxx
xxxxxx xxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx
xxxxxx xx xxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx

Xxxxx xxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx
xxxxxx xxx xxxxxxx xxx xx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxx
xx xxxxxxxxxxx xxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxxxxxx xxx
xxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxx xxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxx.

TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE VZNIKU SOCIÁLNÍ PRÁCE A VZDĚLÁVÁNÍ SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ A PRACOVNÍKŮ V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH OD ROKU 1918-2006

Aby byl nastíněn ucelený kontext této práce, autorka uvádí počátek historie sociální práce.

Na počátku veškerého rozkvětu sociální práce s lidmi, kteří potřebovali pomoc v České zemi byla „církev“. Časem péči „sociálně potřebným“ poskytovali „náboženské obce řeholních řádů (společností) a jejich klášterů“.

V té době docházelo k „epidemiím a hladomorům“ a „církev“ proto umožňovala ve svých „klášterech a kostelích“ poskytovat pomoc pro „chudé“, nemocné, staré, osamocené děti či lidi, kteří ztratili svůj domov.(Oldřich Matoušek a kol.,2001,2007, s.111)

Zdravotnická zařízení a místa pro chudé se jmenovaly „špitály“. Ty právě zřizovala církev. Do těchto zdravotnických zařízení, v té době ne na takové úrovni, byli umístěni přednostně ti, kteří dávali“ církvi“ prezent anebo nemovitosti. Pak teprve, když zbyla lůžka, mohli být ubytováni ti lidé, kteří neměli vůbec nic. Peníze a majetek, který získala církev, byla vyžadována na základě „příslibu Božího milosrdenství“.

V době husitství byly nemocnice skoro zrušeny. V této době, ale došlo díky bojům k situaci, že bylo mnoho lidí bez peněz a bez střechy nad hlavou. V té chvíli mohla pomoci „církev“ jen opravdu několika lidem, a proto vznikly nové „sbírky“ ve stejném smyslu Božího milosrdenství, jako v předešlé době. Z tohoto důvodu začaly pomalu pomáhat města, která hradila práce doktora a malou pomoc chudým. Tím tak kompenzovala chybějící větší pomoc od „církev“. „Šlechta“ dávala peníze či naturální

podporu a slíbila pomoc lidem, kteří byli chudí. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 112)

Během středověku se našlo mnoho chudých lidí, kteří“ žebřali“. Nejvíce „žebřáků“ bylo u měst, ale občané je nechtěli pustit dovnitř. Mezi žebřáky se řadily děti, dospělí i nemocní. Protože se jich občané měst chtěli zbavit, vyháněli je, zabíjeli.

Na konci tohoto období byly zakládány „cechovní sdružení a bratřtva“. „Cechy“ bylo shromáždění lidí, kteří měli stejné zájmy a starali se o ně. Jednalo se o lidi stejného „řemesla“ a jejich rodiny.

V roce 1484 tedy v době renesance vznikaly nemocnice, které se nazývaly „městské špitály“. Ve správě je měla města a měly náročné podmínky pro hygienu. Starali se tam o lidi, kteří neměli kde bydlet a to tak, že umožňovali bydlení jen na krátkou dobu a ostatní věci a stravu, kterou oni potřebovali, si museli sami sehnat a to tak, že o ně prosili.

Za 16. století vznikaly „sirotčince“- „ústavy pro výchovu opuštěných dětí.“ (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 113)

V dalším stoletích se péče o chudé a vznik a vývoj ústavů pozastavila a to z důvodu „rekatolizace země“.

První nemocnice, která poskytovala péči zdravotní a sociální vznikla v roce 1620. Poté vznikaly i další.

Hrabě Jan Buquoge v roce 1779 na svých parcelách vybudoval zařízení pro chudé, které pojmenoval „spolek lásky k bližnímu“. O tyto zařízení se staral „farář, účetní a chudinský otec“.

Velkou zásluhu na rozvoji „školství, škol vyššího stupně, učitelských ústavů a reorganizaci univerzitních škol“ měla Marie Terezie.

V té době bylo mnoho dětí, o které se nikdo nestaral. Jejich rodiče chodili do práce a o ně zájem neměli. Děti museli od 6 let do škol „tkalcovských“ a oni za to dostávali

peníze. Rodiče tak nemohli dávat pracovat své děti do továren, protože by nedostali podporu v podobě věcí na děti. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 114)

Další nástupce Josef II. zřídil nová sanatoria pro lidi, kteří neměli peníze ani neměli, kde bydlet. A také pro staré. Tyto sanatoria již měla lepší hygienické podmínky.

V roce 1868 vznikl „chudinský zákon“, který vydal Josef II. Další povinnosti upravoval vydaný „Domovský zákon“. Zde šlo o to, že občana, který byl ve špatné sociální a zdravotní situaci se musela postarat vesnice či město, kde žil. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 115)

Když to byl člověk, o kterého se vesnice, kde nežil, postarala, vymáhala to tam, kde žil.

Rozvoj dále pokračoval a to v 19. století. Vlivem „industrializace“, kdy se lidé stěhovali do měst za prací, bylo hodně dětí, o které se nikdo nestaral. Oni kradli, byli zlí, žádali o dary a chodili i tam, kde nebydleli a ztráceli se. Byli tu také další patologické jevy v jejich chování.

Přelom v péči o dítě nastal v roce 1811, kdy vznikl zákon, který ukládal rodičům se plně starat o dítě. Na tento zákon navazoval další zákon o výchově a vzdělávání dětí v roce 1869. A trestní zákon z roku 1852, který kázal o práci s dětmi, které konali kriminalitu. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 16)

Až ve 20. století se pomoc a podpora pro děti začala plně rozvíjet. Industrializace, díky které vznikly nové patologické jevy ve společnosti, začali působit nové síly na potřebu rozvoje sociální práce. Krátkodobá pomoc již nestačila. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 117)

V roce 1918, po 1. světové válce vzniklo Československo. To přejalo veškeré zákony z Rakousko – Uherska.

Situace v roce 1918 byla velmi těžká. Nebyly potraviny, zemědělské produkty. Vše bylo závislé na dovozu a lidé měli nedostatek peněz. Stát tedy potraviny dovozoval, a protože ani doprava nefungovala, bylo vše na příděl.

Průmysl se zabýval válečnou výrobou a bylo nutné toto změnit. To znamenalo mnoho peněz. Také dovoz a vývoz musel být kontrolován a upraven. Následovala „deflace“, která vedla k další krizi v průmyslu.

Tuto krizi se nakonec podařilo zvládnout a to tím, že se peníze polepily známkami a také pozemkovou reformou a dalšími nástroji. V časech celosvětové krize, v roce 1930, se rozrostly další nová společensky nepřijatelná negativa, mezi které patřilo to, že lidé neměli práci, onemocněli, umírali na španělskou chřipku, pili alkohol ve velkém množství, prodávali své tělo na sex a rodiny se rozpadaly. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 118)

Nejdůležitější věci v sociální politice, na kterou se kladl důraz, bylo, aby se širokým vrstvám žilo lépe. Měli se snížit rozdíly jak sociální, tak ve vlastnictví majetku.

Nejvíce potřebovali pomoc lidé z války, kteří byli těžce nemocní či zmrzačení a ženy s dětmi, které zůstali díky válce sami.

Lidé byli nemocní, neměli práci, a když ji našli, nebyla dobře placená. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 119)

Zbídačení lidé potřebovali zdravotní a sociální péči. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 120)

„Vzniklo Ministerstvo sociální péče a obecní samospráva, zastupitelstvo, obecní rada a starosta“. Ta dostala samostatnou působnost. A další ministerstva“ vnitro, ministerstvo veřejných prací, ministerstvo spravedlnosti, ministerstvo zdravotnictví a tělesné výchovy, ministerstvo obchodu, ministerstvo zahraničních věcí“. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 121)

Péče o lid se dělila na takovou, kde stát lidem garantoval pomoc a podporu a kde ne. To se týkalo zejména rozvoje neziskového sektoru, a to hlavně v sociální oblasti v práci s lidmi od narození až po stáří a také v patologických jevech. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 122)

Péče, kterou se nezabýval stát a to „sociální“ byla poskytována především lidmi ze střední třídy. Ze státních peněz nebyly tyto spolky financovány.

Ale akce, o které se staraly, se stávaly tradicí např. stromy ve vánoční době na ulicích či pravidelná podpora uctívání dni maminek. Velmi kvetla dobrovolničina a pořádaly se akce, při kterých lidé sbírali peněžní a hmotné dary.

Další péči, o kterou se staral jen lid pro společnost, patřila dětem a dospělým a seniorům. Byla to zdravotní a sociální péče, která ale neměla pracovníky, kteří by v tomto oboru byli institucionálně vzdělaní. Takže péče probíhala spíše laicky.

Prvními vzdělanými sociálními pracovníci byly ženy, které neměly titul a byly tak vedeny doktory či pedagogy.

Mezi první vzdělání sociálních pracovníků, řadíme dva a půl měsíce dlouhého vzdělávacího kurzu. Ten vedla „česká zemská komise pro péči o mládež v roce 1917“.

V roce 1914 najdeme první informace o „sociální práci“ Alice Masarykové.

Tatáž komise zřídila první „Ženskou vyšší školu pro sociální péči“, která trvala jeden rok. Pak se studium zvýšilo na dva roky. Předpokladem studování bylo předtím ale nutností složení maturitní zkoušky. Škola byla přejmenována na „Vyšší školu sociální péče. „ (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 123)

V roce 1921 ale připravená škola nepřijala žádné studující. Lidé z veřejnosti a státní správy nechtěli vzít povolání sociálního pracovníka jako důležité. Radši dali přednost pečovatelkám, laikům bez vzdělání.

Sociální pracovníce ve stínu přijetí sepsaly tři mezníky pro kvalitní sociální práci.

Za prvé definovali svou sociální práci jako něco, co je důležité pro společnost v nejširším slova smyslu. A to v životě jakéhokoli člověka, který má pro společnost velký význam. A také pro stát, kde má slovo lid.

Za druhé požadovali postavení několikaletého vzdělávání pro školy s vysokým kreditem a bezplatně, a to ve spolupráci s vědou a státem.

Za třetí šlo o profesionální přístup k „sociální práci“ a odbornost s daným vzděláním.

Tyto měly být součástí úpravy pro finanční podporu státem sanatoriím a osobám, které se nacházejí v nepříznivé sociální situaci za odvedenou práci „sociálních pracovníků“.

Aby získaly prestiž sociálních pracovníků, inspirovaly se v cizích zemích a založily sdružení „VŠSP“.

V roce 1927 tento spolek vyjednával se všemi sektory „ministerstev“, aby se sociální práce stala profesionální a aby ji prováděli jen ti lidé, kteří měli vzdělání v oboru sociální práce.

Poprvé vznikl úzus „sociální práce“ v naší zemi.

Formulace zněla“ snaha o zlepšení hospodářských, existenčních, právních a zdravotních poměrů lidí, kteří nejsou schopni se hájit samostatně.“

Dalším mezníkem pro sociální práci u nás, byl v roce 1928 pořádaný sjezd ve Francii, kde Alice Masaryková přednesla zprávy ke zdravotní a sociální práci v Československu. V této chvíli je vidět, že se sociální práci vytváří cesta, která si všímá toho, že se od podobných oborů, jako je „sociální péče, sociální hygiena, osvěta“ liší svou metodou a rozsahem a je zaměřena na přímou práci s člověkem.

Bylo řečeno, že je důležité mít k této práci vzdělání vysoké školy a stále se učit v oboru společnosti.

„Vyšší škola sociální péče“ byla vedena po dobu, kdy existovala M. Slavíkovou. Vyučovaly se zde vědy, které se zabývají tělem či psychou člověka a právní vědy. Doplňující studie byla praktická výuka v zařízeních v oboru, dle výběru studenta.

Výuku studentů pak měla na starosti“ Masarykova státní škola sociální a zdravotní péče v Praze.“ Ta byla založena lékaři a zejména „profesorem sociálního lékařství univerzity Karlovy M. Pelce“, za finanční podpory „Rockefellerovy nadace“ v roce 1935. (Oldřich Matoušek a kol.2001,2007, s. 124)

Nejnámější díla jsou od M. Krakešové vypracovány na základě přednášek a seminářů“ Psychogeneze sociální případu“.

Okolo roku 1950 škola ukončila činnost, protože vláda v tom roce se rozhodla, že sociální pracovníci nebudou důležití.

„Vyšší škola sociální péče“ byla nástavbou na maturitu.

„Střední sociální školy“ byly spojené s „Vyššími školami sociální péče“ a jedna bez druhé nefungovaly. Jednalo se o soustavu škol pro obory pro ženy. A to se stalo v roce 1927. V celé republice byly tyto školy podobné pražským školám.

Školy měly vysokou úroveň. V době 2. světové války byly zavírány, avšak například škola v Brně přibírala studentky pro dívky, které složily maturitu, ale hrozilo jim jít do války.

V době okolo roku 1935 nebyla sociální práce sociálních pracovníků brána jako profesionální, což svědčilo o tom, že tu nebyla delší doba a neměla tedy vytvořenou „tradicí“. A v této době byla role ženy v domácnosti tradicí, a ne aby pracovala.

Práce s lidmi v nepříznivé sociální situaci v sanatoriích a na veřejných úřadech a v organizacích byla ponechána takovým pracovníkům, kteří vystudovali fakultu lékařství, fakultu právních studií či administrativních činností. Zkrátka lidem, kteří ve svém oboru měli tradici. Problém ale byl ten, že měli jiný úhel pohledu na zhoršenou ne-li špatnou nastalou situaci lidí ve společnosti a v rodině než sociální pracovníci. A také šlo o to, že cílem lékaře je léčit tělo, cílem právníka je hájit právo a cílem administrativního pracovníka je starat se o papíry v papírové složce člověka. Ve skutečnosti jsou to jen vlákna spolupráce se sociálním pracovníkem, které potřebuje znát, v jeho vedení případu člověka, který neví, jak má jít dál ve svém životě.

Za několik let se situace ale změnila a stala se důležitou součástí života člověka a společnosti. V té době vznikalo slovní spojení „sociálně potřebný“ a „sociálně slabý“, což ukazuje na nový směr v péči státu o člověka, který se stává jeho nedílnou součástí.

A to, jak řekl Mertl a Vorlová (1938), že stát se má postarat o lidi, kteří to potřebují i v sociální a zdravotní oblasti a nejen společnost, je v té době posun k lepší péči o člověka v těžké době.

Sociálním pracovním byl vytvořen prostor a zázemí, kam lidé mohli přicházet a žádat o pomoc, dostaly plat, na kterýž měly nárok za práci a prestiž.

Vorlová si dále hraje s myšlenkou dobrovolného sociálního pracovníka laika, který ale musí pracovat pod vedením profesionálního sociálního pracovníka, aby byla zaručena kvalita sociální práce. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 127)

V roce 1919 vznikl „Ústřední sociální ústav při ministerstvu sociální péče v Praze“. Ten byl zaměřen nejen na vzdělávání v oboru sociální práce, ale šířil o ní i reklamu, aby se dostala do podvědomí lidí.

Základní prací tohoto ústavu byla spolupráce se zahraničím a na jejich spolky. Vydával také zákony, které byly velmi dobré v té době.

Také „sociální poradny“, které založili ryze vzdělané sociální pracovnice, s ním spolupracovali. A ústav poté mohl zpracovávat zákony, jak prakticky, tak na základě statistiky a plány rozvoje pomoci lidem v tom čase.

Po roce 1937 se dále také rozvíjela pěstounská péče, zakládaly se tzv. „Masarykovy domy“, kde se pečovalo o postižené lidi, děti. Péče v té době vzkvétala a byla zakládána na základě individuálních případech a mnoha sociálních šetřeních. Sociální šetření se stalo závazným základem stavu života člověka v terénu pro další doporučení řešení situace. Ze sociálních pracovníků byly poradkyně. Ty měly různý charakter, a to podle zaměření životní situace např. „poradny“ pro mládež, která potřebuje pomoc při rozhodování, co budou studovat či pro lidi, kteří měli psychické problémy. Tyto poradny se rozrostly do celé republiky a stát je začal finančně podporovat. V té době také kvetlo i dobrovolnictví.

Byla Masarykova doba. I když problémy byly, ty nevymizí z žádné společnosti, ale pracovalo se s nimi a vzestup státu byl na prvním místě. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 128)

Rozvržení práce sociálních pracovníků bylo podle kompetencí v individuálním případě. Jednalo se o práci ve zdravotnickém zařízení, v sociálním zařízení, v reklamě sociální práce a práce na úřadu státu.

Sociální pracovníce pracovaly také na vesnicích, kde ale bylo třeba, spolupracovat s někým, kdo znal poměry. Proto bylo dobré, aby dobrovolník z vesnice pomáhal sociální profesionální pracovníci.

Šulc v roce 1940 identifikoval kritické body ve spolupráci mezi profesionálním sociálním pracovníkem a dobrovolníkem, které jsou uznány za kritické body i v dnešní době.

Mezi profesionální sociální pracovníci a dobrovolníkem byl rozkol v jejich oborech a úhlu pohledu vidění sociální problematiky. Konfliktní situace se týkala „starých“ a „nových“ sociálních pracovníc. Kdy ty „staré“ pracovaly v těžší době a musely na svých právech a místě tvrdě pracovat. A konečně vzniká průřez osobností sociálního pracovníka, a to účastí na sjezdu ve Velké Británii v roce 1936, kde Eva Taussigová přednáší propracovanou zprávu o této práci.

Základním stavebním kamenem práce sociální pracovníce je její vědění a umění používat kompetence z různých hledisek hospodářského a společenského statutu. Jedná se o sociologii míst, kde pracuje, má znát právní normy, vědět, kde lidé nemají práci a třeba jaká práce je v regionu nejvíce potřebná, orientovat se v úředních jednáních, kde lidé umírají a na jakou nemoc, církevní problematiku a další jevy, které působí na člověka z hlediska místa či potřebnosti pomoci.

Peníze sice nejsou v žebříčku na prvním místě pro sociální práci, ale je to nástroj, co potřebuje, aby mohla pomoci jednodušeji.

Je důležité, aby si sociální pracovníce zachovala v co nejvyšší míře neutrální postoj bez „předsudků“ a nenechala se vtáhnout do jednoduchosti její práce.

Sociální pracovníce by měla hledat rovnost a spolupráci mezi státním a nestátním sektorem.

Měla by brát ke zřeteli, že velký nátlak na řešení situace by jí mohl v případě „vzít pŕdu pod nohama“. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 132)

Pro sociální práce je důležité vzdělání i zkušenost a správné uklizení zkušenosti sama v sobě. Jedná se o práci, na kterou člověk má anebo nemá nadání, a pokud ho

rozvíjí. Jsou to různé případy, které se řeší různými cestami k dosažení cíle. Důležité jsou také vlastnosti a povaha a temperament. Člověk, který se touto prací zabývá, má být co nejvíce vyrovnaný. Jako píše případy, studuje je, učí se v nich vidět východiska, které se upírají k individualizaci případu, musí tak také umět pracovat se sebou. Musí znát své dobré a špatné stránky a musí umět porozumět případům bez vlastního osobního názoru. To je sociální práce, ta nemá pevné hranice mezi pracovním a vlastním životem. Jestli sociální pracovnice tohle zvládne také k sobě, pak má vyhráno. Obor této práce je dán prací s lidmi, a ten je složitý, ale je třeba v něj mít víru. Je také třeba pracovat na prestiži tohoto oboru.

Od roku 1932 do roku 1948 vycházel časopis, na kterém se podílely sociální pracovnice. Díky tomu se zmenšila nezaměstnanost a další patologické jevy ve společnosti. Sociální pracovnice psaly články z vlastní praxe a vysvětlovaly různé životní situace, které byly tématem jak v Československu, tak i v zahraničí.

V roce 1937 vznikl „etický program“ k sociální práci. Jeho součástí byly i hodnoty člověka, váženost, nezávislost, samostatnost a pravdivý názor pro společnost, aby se maximalizoval její „zdravý vývoj“. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 134-135)

Po 2. světové válce, která byla od roku 1939 do roku 1945, docházelo k zestátnění a vyvlastnění soukromého majetku do rukou státu. A to u lidí, kteří byli ve spolupráci s fašisty a lidí, kteří nebyli národem československé republiky, do Maďarska a Německa z místa u hranic státu. Tím se změnilo vlastnictví majetku a vyrovnaly se rozdíl mezi nižší a vyšší sociální vrstvou.

Tyto postupy byly již předem připraveny komunisty, kteří před válkou utekly do Sovětského svazu. Avšak u nás byl vliv ze zahraničí ještě zakořeněn, a tak v této době po válce byla sociální péče ještě ze západu Evropy.

Do roku 1948 ještě u nás vznikaly další Vysoké školy sociální s myšlenkou a cílem“ Masarykovy vysoké školy sociální“. Studenti z těchto škol však většinou odešli do zahraničí.

V roce 1948 bylo však vše jinak. Začala vládnout „diktatura proletariátu“. Bezprostředně přecházející přerodu z kapitalistické země na komunistickou.

„Komunisté“ se zabývali „třídními boji“, aby se připravili na boj proti západním zemím. Tento způsob vlády, který předpokládal „centrální plánování“, v sociálních oborech tedy v řízení sanatorií, veřejné správy a všech dalších podílejících se institutů na život člověka v Československu byl nastolen ze Sovětského svazu.

Výrobní kapitál, nemovitosti, parcely byly odebrány vlastníkům, aby se zamezilo „vykořisťování člověka člověkem“.

Socialistická propaganda hlásila, že když bude „ekonomická základna“ v držení státu nebude nezaměstnanost, chudí, rozdíly mezi „třídami“ obyvatel zaniknou a „zvíťzí socialismus.“

Československo bylo státem, kde vše vede „komunistická strana“ a nikdo, ani lidé, ani soukromé společnosti a ani církve nemá nic. Finanční fondy byly také vzaty do držení komunistické strany, která vedla stát. Některé z nich byly přetransformovány do „Sovětského svazu“. Předpokládalo se, že všechny patologické jevy vymizí, když nebudou existovat „třídní rozdíly“. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007 s. 138)

V socialismu se nemluvilo o „sociálním problému“ nýbrž o „negativních sociálních přežitcích kapitalismu“. Termín „chudí lidé“ byl kapitalistický, a tak se jim říkalo „osoby s nedostatečným příjmem“. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 141)

Byly zrušeny zákony o sociálním zabezpečení a také „domovské právo“. To bylo nahrazeno „československým státním občanstvím“.

Sociální ústavy ziskové i neziskové byly v rukou vládnoucí „komunistické strany“. Občané nejen přišly o majetek, ale i o úspory, které měly v bankách a pojišťovnách. Ty si stát také vzal.

Peníze byly využity do „rozvoje hospodářství“, jak tomu říkala komunistická strana. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 141)

„Spravedlivá náprava třídní nerovnosti“ znamenala, že ti, co měli majetky a peníze uloženy v bankách, stát je zabavil, s tím, aby tím vyrovnal rozdíly mezi „třídami“. Tedy chudými a bohatými lidmi.

Školy zanikaly anebo se z nich tvořily školy, kde se vyučovalo politice komunistické strany a hospodářství. Vzdělání bylo pod rouškou „socialistických“ ideálů. (Oldřich Matoušek a kol. 2001, 2007, s. 142,143)

Vzdělávání v socialismu se snažilo mířit na všechny věkové kategorie obyvatel. „Lze do něj zahrnout výchovné působení společenských nepedagogických činností (pracovní, politické, řídicí, žurnalistické, sportovní, zdravotnické, umělecké)“. Ve školách se centrálně vychovávali lidé, a to na základě „kádrových“ a „institucionálních“ podmínek. Základem byla všeobecná výchova a vzdělávání v marxismu-leninismu. (Jarolím Skalka a kolektiv, 1989, s. 37)

„V roce 1969 vznikla společnost sociálních pracovníků“, která se stala v roce 1973 „součástí české lékařské komory J. E. Purkyně“, aby mohla pracovat na vývoji sociální práce.

Až v roce 1990 bylo založeno „Občanské fórum sociálních pracovníků“, jako samostatná jednotka, která měla za úkol zejména dohnat čas, který strávila v zapomnění, a to i přes snahy lidí, které byly leckdy umlčeny.

Sociální problém člověka byl totiž v „socialismu“ považován za nemoc a byl léčen léky. Lidé končili v psychiatrických léčebnách či v nějakém ústavu, které byly vedeny centralizovaně tedy státem.

V 70. a 80. letech bylo vedeno vše ministerstvy „sociálních věcí, vnitra a spravedlnosti“. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007 , s .142 - 144)

Peníze, které lidé dostávali v důchodu, administrovalo státní „důchodové zabezpečení“.

„Služby sociální péče a dávky poskytovaly národní výbory. Okresní a krajské národní výbory byly zřízeny posudkové komise sociálního zabezpečení, dávkové komise a komise péče o rodinu a děti. Komise péče o rodinu a děti mohly zřizovat i místní a městské národní výbory. „I když se mohlo zdát, že na sebe výše uvedené státní spolky nepůsobí, opak byl pravdou. Byl to ucelený systém kontroly a výchovy a působení komunistickou stranou. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s . 146)

Veškerou sociální pomoc, která se vyskytovala v této době, poskytoval a zřizoval stát, který ji také řídil a kontroloval.

Na základě zkušeností z období „pražského jara“ se komunistická strana poučila. Zjistila, že problémy v sociálních věcech jsou i v „socialismu“ a že na to bude muset reagovat. Reagovala normalizací. Velmi pomalu vznikaly nové sociální služby, jakou byla např. „pečovatelská“.

Vznikaly nové časopisy, které se zaměřovaly spíše na praktické věci.

Sociální práce nemá cestu odbornou, ale spíše praktickou, jakou byly návodné postupy, rady, jak změnit myšlení k socialismu. Tím se pomalu rozvíjí. (Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007, s. 146)

Tato situace se také odráží v „pedagogické koncepci“ vzdělávání dospělých. Ta je jiná, než v „andragogické koncepci“, která byla uplatňována např. ve Švýcarsku. Tím, že se o andragogice, v této době, mluví jako o „nepedagogické vědě o výchově a vzdělávání dospělých“, nedochází k jejímu rozvoji a rozdělení a „pedagogického“ přístupu ke všem věkovým kategoriím lidí, kteří se chtějí a mohou vzdělávat. (Jarolím Skalka a kolektiv 1989, s. 38)

Cesta sociální pracovnice vede do závodů např. v práci o dělnictvo.

Vzhledem k tomu, že se lidem nelíbil režim vedení komunistickou stranou a že se ve velmi hojném počtu rozšířili patologické jevy, nemocnice neměly personál a vybavení, senioři a mentálně postižení v ústavech živořili, začala se pomalu zvedat nevole. Situace se celkově komunistické straně začala vymykat z kontroly. Vznikaly takové časopisy, kde to bylo popsáno např. „150 000 slov či Charta 77.“(Oldřich Matoušek a kol. 2001,2007 , s . 149)

Když v roce 1989 došlo na základě změny režimu a vlády k „procesu transformace oblasti sociálních služeb“, bylo třeba, aby se také změnila ekonomika státu.

Nové zákony vznikaly delší dobu, než se předpokládalo. Jen zákon o změně sociálních služeb trval přes 10 let. V této době nešlo žít a plánovat podle vzoru socialistického režimu. Tuto úpravu mělo na starosti MPSV.

Po roce 1989 se začaly obnovovat znovu poskytující služby sociální v církvi, v neziskovém sektoru a změnu potkalo i řízení organizací v rukou státu.

V Čechách do roku 2007 nebylo právní úpravy pro sociální oblast a také nebylo vzdělaných sociálních pracovníků dostatek. (Pavel Čámský, Jan Sembdner, Dagmar Krutilová, 2011, s. 9)

Stav zařízení sociální péče byl veden „centrálně řízeného socialistického státu“, což znamenalo „institucionální model“. V tomto řízení nebylo odpovědnosti, kompetencí, vzdělaných lidí či řešení financování. Tato situace se promítala jak do veřejné sféry státu, tak do veřejného sociálního poskytování sociálních služeb. (Pavel Čámský, Jan Sembdner, Dagmar Krutilová, 2011, s. 10)

Tzv. „Ústavní model“ znamenalo, že v socialistické zemi se působilo na všechny, kdo měli problém a staly se klienty sociálních zařízení výchovně a zejména pak již po celý život. Tito lidé měli všichni stejné oblečení a socialismus po nich požadoval tvrdou práci. Všichni, kdo se vymykali jakékoli normalitě např. „hyperaktivní děti, postižení sociální událostí“ byly zavírání v psychiatrických léčebnách. Byli izolováni. Nábytek a zařízení bylo zastaralé a rozbité a neopravené. Cíleně se ve společnosti nevyskytoval nikdo, kdo nebyl normální podle pravidel komunistické strany. Po roce 1989 byl zahájen proces“ demokratizace“. (Pavel Čámský, Jan Sembdner, Dagmar Krutilová, 2011, s.11)

2 ROK 2006 AŽ SOUČASNOST. ZÁKON O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH 108/2006 SB.

Pojem „Andragogika“ vznikl zejména proto, aby se oddělily názvy v socialistické společnosti po roce 1989. Ta užívala často termín „výchova a vzdělávání dospělých“. (Beneš, 2008, s. 11)

Andragogika je obor, kterým se zabývá věda „o výchově a vyučování“ u dospělých. Studuje se na Vysoké škole pedagogické.

Slovo „pedagog“ je z antického Řecka „otrok“, který se staral o „chlapce“ a navštěvoval s nimi školu. Byl to služebník. Z tohoto výše uvedeného vzniklo slovo „pedagogika“.

Slovo „andragogika“ má stejný význam, jako slovo „pedagogika“ jde tu jen o změnu doprovázení „dospělého muže“, když chce znát „vzdělání a pochopit svět.“ (Beneš, 2008, s. 11)

Mezi první průkopníky andragogiky řadíme v roce 1833 Kappa. Učitel, který učil na vysoké škole a napsal“ o výchovných myšlenkách v Platonově filozofickém díle.“

Tento učitel viděl rozlišení mezi „pedagogikou“ a andragogikou. Ty jsou dány „rozdílným cílem a východiskem.“

„Ve 20. letech minulého století“ v Americe člověk, který se jmenoval Rosenstock Huessy, jež se zabýval sociologií a pracoval v „akademii práce“ v Německu, což bylo „dělnické hnutí“, našel odpovídající „metody vzdělávání dospělých“.

A také Po“ggeler či Hanselman a Have propracovali andragogiku jako „součást pedagogického myšlení“. „Tím se inspirovaly Vysoké školy v naší zemi a vložily pod andragogiku i sociální práci.“

Andragogika skrývá několik významů a práce v její složce.

Jednou je ukázání cesty k člověku, který se učí, když je dospělý. A ve druhé se skrývá andragogika ve všem, co umožňuje myslet při učení a co se týká všech procesů, které probíhají v mozku při vzdělávání. (Beneš, 2008, s. 12)

Andragogika tak značí: „teorie postupů učení se dospělých, teorie metod vzdělávání dospělých, soubor technik (způsobů, dovedností) vzdělávání dospělých, soubor předpokladů (principů, ze kterých se odvozují metody výuky (nedirektivní přístupy, řešení problémů, dialog, otevřenost atd.)“(Beneš, 2008, s. 13)

Zde je důležité vyzdvihnout osobnost Jana Amose Komenského, který je významným příkladem „formování“ myšlení v době, ve které žil. Je to představitel učení pedagogiky i andragogiky. Ty z něj také čerpají i přesto, že se v jeho osobnosti a díle vyskytují prvky „středověkého myšlení“.

Komenský svým celoživotním dílem ukázal, že „výchova a vzdělávání“ na člověka působí v mnoha ohledech na „vyvedení z bloudění“ a najítí „pravdy a řádu“, jakožto prostředek pro ozdravení myšlení lidí.

Komenský ukázal světu, že lze učit nejen „opakování a memorováním slov“ v jeho díle „Brána jazyků otevřená“, ale i jejich „používáním.“(Tomáš Kasper, Dana Kasperová, 2008, s. 11)

Jeho dílo „Obecná porada o nápravě věcí lidských“ a jeho způsob myšlení vychází z předurčení každého člověka. To tak, že každý z nás má v sobě „ideje“, které dobrou výchovou a vzděláváním může najít a „dojít k poznání věcí přírody i lidského světa v jejich harmonii a řádu.“

Jeho „didaktika“ je způsob vedení člověka.

Základem děl je poznání, že lidé bez ohledu na rasu a majetek a pohlaví se mohou učit všemu, čemu chtějí a co je podle nich podstatné. Tyto věci neskýtá jen škola, ale i výchova a člověk sám.

Komenský propracoval didaktiku tak, aby byla příjemná a působila na žáky pozitivně a tím, aby vzbudila pozornost. (Tomáš Kasper, Dana Kasperová, 2008, s. 17)

Např.:“ vyučovat ve škole v mateřském jazyce, postupovat od nejbližšího ke vzdálenějšímu, cvičit nejprve smysly pak paměť, potom porozumění a konečně soudnost, postupovat bez přetěžování, zvolna, podle míry chápavosti, jak se sama rozšiřuje postupem věku a učení, nebít žáky pro učení, učit jen tomu, čeho žáci mohou využít apod.“ (Tomáš Kasper, Dana Kasperová, 2008, s. 17)

A tak v jeho celoživotním díle:“ Obecná porada o nápravě věcí lidských“ vidíme, že učení by mělo probíhat podle zrání a vývoje člověka a to podle“ jeho zákonitostí“. (Tomáš Kasper, Dana Kasperová, 2008, s. 26)

„Zrození, útlého dětství, dětství, dospívání, mladosti, dospělosti a stáří“. (Tomáš Kasper, Dana Kasperová, 2008, s. 30)

„Všechno, čemu se vyučuje, musí být upevněno rozumovými důvody, aby nezbylo tak snadno místo ani pro pochybování, ani pro zapomínání.“ (Tomáš Kasper, Dana Kasperová, 2008, s. 36)

„Usnadniš tedy žáku práci, jestliže mu při všem, čeho ho budeš učit, ukážeš, jak se toho využívá v denním životě.“ (Tomáš Kasper, Dana Kasperová, 2008, s. 36)

Různý pohled rozmanitých věd specifikují dospělost ze svého úhlu pohledu:

- 1) z biologické stránky života člověka se jedná o jeho „fyzickou zralost“
- 2) co se týká právního hlediska je dovršení určitého věku bráno odpovědností v České republice
- 3) ze „sociologického“ hlediska jde o přijetí různých životních rolí
- 4) psychologické dospívání je dáno „formou chování, myšlení, prožívání“
- 5) „pedagogika“ vidí dospělého jako někoho, kdo formuje „vychováva“ děti
- 6) „antropologie a ontogeneze“ se přiklání k tomu, že pro narozené dítě jsou důležité upřednostňovány uspokojování základní životních potřeb, ale bez sociální stimulů se nemůže rozvíjet. Záleží pak na roli hlavního pečovatele, který mu nabízí a zvnitřňuje

řád bezpečí a jistoty. To, co se v tomto čase naučí a přijme za své, to, s ním půjde celý život.

Je ale důležité, aby jeho učení bylo postupné vůči schopnostem jedince. (Beneš, 2008, s. 79)

Učení je předmětem andragogiky. Učení je děleno na formy jeho působení. „Formální učení, neformální a informální učení“. A také učení „ze zkušeností a sebe řízené“. Tyto typy učení tvoří jeden celek. (Beneš, 2008, s. 54)

Součástí „andragogiky“ je „gerontopedagogika“, která reaguje na vzdělávání v její oblasti a svou podstatou na ni navazuje. Jedná se o současný obor, který čerpá z „andragogiky“. Zahrnuje do svého učení i seniory. A to z důvodu měnících se rolí v životě člověka v čase jeho stárnutí. (Mühlpachr,2004, s. 30)

Z těchto důvodů je používán název „integrální andragogika“. Ta je definována „jako aplikované vědy o orientování člověka v kritických bodech jeho životní dráhy či při problémovém průběhu jeho životní dráhy. Jedná o „socioterapeutický či psychoterapeutický vztah k člověku, který se nedokáže vlastními silami vypořádat se svými problémy a komplikace v socializaci člověka.“ (Mühlpachr,2004,s.130)

Z hlediska učení je důležité uvést, že na něj působí socializace. Ten je procesem, který je dán v každé vývojové etapě člověka. V dospělosti může vést i jeho změně, protože celý život je v pohybu. Předpokládá to ale individuální a bezpečný přístup k sobě samému. Tento přepis sama sebe může vznikat na základě setkání s krizemi „změnami životní situace“, a také institucionálního vzdělávání. (Beneš, 2008, s. 71-73)

Aby cíl vzdělávání měl širokospektrý dopad na osobnost, je důležité ke každému člověku přistupovat s pokorou k jeho „ biografickým zvláštnostem a jedinečností“. (Beneš, 2008, s. 73)

Co se týká vývoje andragogické profese, byl „andragog“ nejdříve jako „potulný kazatel“. Později začal být „učitelem“ v domech institucí a nyní se vrací zpět mezi lidi. (Beneš, 2008, s. 92)

„Andragog jako didaktik“ by měl být v roli „poradce“ při učení. Cílem není ukázat a nechat zopakovat a cvičit, ale sám člověk by měl dojít ke svému řešení. Neměl by předkládat schéma výsledku, ale cílem by mělo být nechat každému, aby k němu došel na základě znalostí získaných životem. Neměl by říkat, že „zná“, co je dobrá či špatná cesta. (Beneš, 2008, s. 94)

„Sociální práce“ se zabývá „řešením“ krizových situací v lidském životě. Opírá se také o vědy teoretické i praktické. Zde má „sociální práce“ své místo i přesto, že s některými vědami úzce souvisí a spolupracuje. Jen její vlastní je „sociální fungování člověka“. V životě člověka se pak jedná o to, že „sociální pracovník“ vidí člověka, který žije ve svém, jemu přirozeném prostředí, které se vyvíjí a on na něj musí reagovat a socializovat se na základě dalšího vývoje života. Protože vše je neustále v pohybu. Proto je důležité, aby se sociální pracovník vzdělával v různých oborech. (Oldřich Matoušek a kol., 2007, s. 192)

Ve většině ústavů se nepokládalo za vhodné pracovat s klienty podle jejich potřeb a přizpůsobit individuálně chod těchto zařízení. Život v ústavu se vůbec nepodobal životu „v přirozeném prostředí“.

Začalo docházet k „procesu transformace“ a „deinstitucionalizace“.

„Transformace“ znamenala změnu všeho, co působilo na tuto změnu a co mělo změnit celé „socialisticky řízené hospodářství“.

„Deinstitucionalizace“ znamenala změnu péče. Což obnášelo její individualizaci a návrat k životu člověka, takový, jaký je ve své přirozenosti tedy „humanizace“.

„Koncepce byla vypracována na základě národního rozvojového plánu pro období 2007-2013, Národním akčním plánem na léta 2006-2008 a na léta 2008-2010, Bílou knihou v sociálních službách a Zákonem č.108/2006 Sb. O sociálních službách.“

Tato závazná „koncepce transformace“ člověka, který žil v uzavřených centrálně řízených zařízeních a nastolení individuálního života nemocného či jinak postiženého člověka do prostředí, které zná a které je mu blízké a cítí se tam doma a může žít ve

společnosti, která jeho individuální potřeby rozvíjí, byla přijata „usnesením vlády České republiky ze dne 21. února 2007 a to pod číslem 127.“

V této době vznikly programy pro sociální oblasti a vybraná zařízení, která byla financována Evropským sociálním fondem. Stavebním kamenem této akce byla změna „modelu od zdravotně-pečujícího k asistenčně – podpůrnému.“ (Pavel Čámský, Jan Sembdner, Dagmar Krutilová, 2011, s. 11)

V roce 2006 dochází k velkému průlomů v oblasti sociální. Je přijat v platnost Zákon o Sociálních službách č. 108/2006 Sb.

„Pokud jde o smysl zákona o sociálních službách, měli bychom si uvědomit, že sleduje především dva základní cíle: jednak samozřejmě zabezpečení sociální péče všem osobám, které ji nezbytně potřebují, jednak nápravu deformovaných právních vztahů mezi státem, poskytovateli sociálních služeb, a především jejich uživateli“. „Tak, aby byla respektována lidská práva a důstojnost uživatelů sociálních služeb.“

Vznikly nové plány a statistiky, ze kterých měla vzejít síť sociálních služeb a podpora rozvoje celé společnosti. Navrácení ke vzdělávání, vzniku komunit, chráněných bytů, individuální péče o klienta v ústavech, rozvoj péče o člověka v jeho přirozeném prostředí. (Pavel Čámský, Jan Sembdner, Dagmar Krutilová, 2011, s. 16)

Zákon č. 108/2006 Sb., O sociálních službách, nabyl platnosti dne 31.3 2006 a účinnosti 1.1 2007.(<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>)

Zásadami tohoto zákona je, že každý člověk má nárok na „sociální poradenství“ bez toho, aby za něj platil. Dále služba musí zachovávat důstojnost, lidská a občanská práva. Podstatným znakem dobré péče je její individualizace ke každému. Podpora „samostatnosti“ a rovného zacházení. Ubytování v sociálních službách si má člověk zvolit sám a nemá být do něj tlačěn. (Pavel Čámský, Jan Sembdner, Dagmar Krutilová, 2011, s. 17)

Pomocí zákona vznikly nové „instituty.“ Mezi ně patří příspěvek na péči“, který slouží příjemci dávky k tomu, aby si mohl koupit sociální péči, kterou potřebuje. Poskytovat sociální služby mohou právnické i fyzické osoby, ale musí tuto službu registrovat na příslušném krajském úřadě. Při poskytování sociálních služeb musí zařízení sociálních

služeb sepsat smlouvu a vytvořit individuální plán spolupráce s klientem. A také dodržovat standardy kvality. Kontrolním mechanismem pro jejich dodržování je inspekce sociálních služeb“. (Pavel Čámský, Jan Sembdner, Dagmar Krutilová, 2011, s. 17)

Zákon č.108/2006 o sociálních službách, v platném znění rovněž uvádí „základní činnosti“, které sociální služby poskytují. Sociálních služeb, které se mohou registrovat, aby naplnily své poslání je velké množství. Ty uvádí zákon a svou působností se liší od pobytových sociálních zařízení, které se zabývají péčí o seniory.
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

Mezi „základní činnosti“ patří zejména „pomoc a podpora při zvládnutí základních lidských potřeb“, poskytnutí takových činností, které vedou k aktivizaci člověka a to s ohledem na jeho věk, zdravotní stav, individuální potřeby psychické. Ty by měly reagovat na bio-psycho-spirituální podstatu bytí každého jednotlivce. A také možnost zajištění stravy, bydlení, úklidu a opravu prádla. (
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>)

Zákon také řeší vzdělání a pravidelné vzdělávání sociálních pracovníků a nový institut pracovníků v sociálních službách, jakožto pečovateli, kteří se na poskytované službě podílí. §109 Zákona o sociálních službách, v platném znění uvádí, že sociální pracovník má vzdělání na Vyšší odborné škole a Vysoké škole se zaměřením na sociální práci, sociální pedagogiku, sociální a humanitární práci a další.

§ 116 odst. 5 udává vzdělání, které pro svou činnost v sociálních službách musí mít pracovník v sociálních službách. Jedná se o minimální základní vzdělání a absolvování akreditovaného kurzu Pracovníka v sociálních službách.
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

3 NÁPLŇ PRÁCE SOCIÁLNÍHO PRACOVNÍKA A PRACOVNÍKA V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Náplň práce sociálního pracovníka vychází ze Zákona č.108/2006 Sb., v platném znění. Ten podle §109 „vykonává sociální šetření, zabezpečuje sociální agendy včetně řešení sociálně právních problémů v zařízeních poskytujících služby sociální péče, sociálně právní poradenství, analytickou, metodickou a koncepční činnost v sociální oblasti, odborné činnosti v zařízeních poskytujících služby sociální prevence, depistážní činnost, poskytování krizové pomoci, sociální poradenství a sociální rehabilitace“. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

Zde je také uvedena náplň práce pracovníka v sociálních službách. Kde §116 stanoví to, co pracovník vykonává: „přímou obslužnou péči o osoby v pobytových zařízeních sociálních služeb spočívající v nácviku jednoduchých denních činností, pomoci při osobní hygieně a oblékání, manipulaci s přístroji, pomůckami, prádlem, udržování čistoty a osobní hygieny, podporu soběstačnosti, posilování životní aktivizace, vytváření základních sociálních a společenských kontaktů a uspokojování psychosociálních potřeb, základní výchovnou nepedagogickou činnost spočívající v prohlubování a upevňování základních hygienických a společenských návyků, působení na vytváření a rozvíjení pracovních návyků, zručnosti a pracovní aktivity, provádění volnočasových aktivit zaměřených na rozvíjení osobnosti, zájmů, znalostí a tvořivých schopností formou výtvarné, hudební a pohybové výchovy, zabezpečování zájmové a kulturní činnosti“.

Může provádět „pod dohledem sociálního pracovníka činnosti při základním sociálním poradenství, depistážní činnosti, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, činnosti při zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, činnosti při poskytování pomoci při uplatňování práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.“ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

Zde je také nutno vyzdvihnout úlohu klíčového pracovníka v individuálním plánování sociální služby s klientem sociální služby. Tyto upravuje vyhláška č.505/2006 Sb., v

platném znění jako prováděcí předpis k zákonu č. 108/2006 Sb. O sociálních službách.(Hauke, 2011, s. 74)

Jedná se o „plánování zaměřené na osobu“. Toto „plánování“ nasměrované na člověka musí vycházet z klientových „potřeb“. Než se klientovi cokoli nabídne, je třeba zjistit jeho nutnost přístupu k péči, jeho požadavek a přání a jeho možnosti. Tyto věci řeší v praxi tým, který se o tohoto člověka stará.(Oldřich Matoušek a kol. 2011, s. 132)

Klíčovým pracovníkem je buď pracovník v sociálních službách anebo sociální pracovník. Je to člověk, který pečuje o klienta, u kterého se stal klíčovým. Je to pracovník, který je nejbližší klientovi. Zná ho, ví, co potřebuje a v případě potřeby ho kontaktuje.

Klíčové pracovníky rozděluje pověřený pracovník. Zpravidla je to sociální pracovník, který provádí sociální šetření klienta v jeho přirozeném prostředí a sepisuje s klientem smlouvu o poskytování sociálních služeb a cíl spolupráce. (Hauke, 2011, s. 75)

Klíčový pracovník musí mít určité předpoklady a osobnostní rysy, převážně kladný vztah k práci pomáhající profese. Je dobré, aby měl vzdělání dle zákona. Důležitým aspektem je znalost Standardů sociálních služeb a dalších metodik v organizaci. Průběžně se musí vzdělávat.(Hauke , 2011, s. 76)

Sociální pracovník pak pracovníka v sociálních službách metodicky vede při vzdělávání v okruhu Standardů sociální péče a spolupracuje s ním na individuálním plánování.(Hauke, 2011, s. 8)

PRAKTICKÁ ČÁST

4 NADPIS ČTVRTÉ KAPITOLY

4.1 Nadpis první podkapitoly

4.2 Nadpis druhé podkapitoly

4.2.1 Nadpis první podkapitoly druhé úrovně

5 NADPIS PÁTÉ KAPITOLY

6 NADPIS ŠESTÉ KAPITOLY

ZÁVĚR

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BARTÁK, Jan a Milan DEMJANENKO. *Sociální andragogika: andragogika v procesu socializace člověka*. Praha: Grada, 2021. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3997-7.

BENEŠ, Milan. *Andragogika*. Praha: Grada, 2008. *Pedagogika* (Grada). ISBN 978-80-247-2580-2.

ČÁMSKÝ, Pavel, Jan SEMBDNER a Dagmar KRUTILOVÁ. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80262-0027-7.

HAUKE, Marcela. Praha: Grada, 2011. *Pečovatelská služba a individuální plánování* (Grada). ISBN 978-80-247-3849-9.

LANGER, Tomáš. *Moderní lektor: průvodce úspěšného vzdělavatele dospělých*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-271-0093-4.

MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80262-0041-3.

MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-331-4.

MÜHLPACHR, Pavel. *Gerontopedagogika*. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3345-2.

PLAMÍNEK, Jiří. *Vzdělávání dospělých: průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3235-0.

SAK, Petr a Karolína KOLESÁROVÁ. *Sociologie stáří a seniorů*. Praha: Grada, 2012. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3850-5.

SKALKA, Jarolím. *Základy pedagogiky dospělých: učebnice pro studenty filozofické fakulty studijního oboru 75-22-8 Výchova a vzdělávání dospělých*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství). ISBN 80-04-21636-6.

Vyhláška, kterou se provádí zákon o sociálních službách č. 505/2006 Sb.

Zákon č.108/2006 Sb. o sociálních službách, v platném znění

Seznam použitých zahraničních zdrojů

.....

Pozn.: podle metody jméno-datum (Harvardský systém) je jiná úprava použitých zdrojů – viz publikace Jak vypracovat BP a DP vydaná v roce 2013, aktualizována 2015.

Seznam použitých internetových zdrojů

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

SEZNAM ZKRATEK

ATIC - Asociace turistických informačních center

...

...

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Seznam tabulek

Seznam grafů

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora:

Obor:

Forma studia:

Název práce:

Rok:

Počet stran textu bez příloh:²

Celkový počet stran příloh:³

2

zahrnuje počet stran od úvodu po závěr práce (seznamy použitých zdrojů již nepočítáme)

3

Počet titulů českých použitých zdrojů:

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů:

Počet internetových zdrojů:

Vedoucí práce: